

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 100/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Peružek, s. r. o., Radlinského 1, Hlohovec, IČO 47 256 371, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Peružek, proti postupu Okresného súdu Senica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 125/2019 a proti postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 86/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 21. októbra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 125/2019 (ďalej len „napadnutý postup okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 86/2021 (ďalej len „napadnutý postup krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. i) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona.

2.1. Uznesením okresného súdu č. k. 10 Tp 4/2019 z 26. februára 2019 bol sťažovateľ vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Toto uznesenie okresného súdu

následne krajský súd uznesením č. k. 3 Tpo 25/2019 z 21. marca 2019 zrušil v celom rozsahu a sťažovateľa vzal do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

2.2. Uznesením č. k. 10 Tp 9/2019 z 24. júna 2019 okresný súd prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu a zároveň väzbu sťažovateľa nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka, uložil mu povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo príslušnému súdu každú zmenu miesta pobytu a taktiež sťažovateľovi nariadil kontrolu technickým prostriedkom (zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby) a uložil mu s tým spojené viaceré povinnosti a obmedzenia, ako aj zákaz vycestovať do zahraničia a zákaz prekročiť hranice obce Kúty.

2.3. Uznesením č. k. 10 Tp 11/2019 zo 6. septembra 2019 okresný súd zmenil uložené povinnosti sťažovateľovi tak, že mu zakázal prekročiť hranice okresu Senica.

2.4. Uznesením č. k. 2 T 125/2019 zo 4. decembra 2020 okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa, ktorou okresnému súdu navrhol zrušenie dohľadu probačného a mediačného úradníka, ako aj zrušenie kontroly technickým prostriedkom. Toto uznesenie okresného súdu následne krajský súd uznesením č. k. 3 Tos 16/2021 z 23. februára 2021 zrušil a vec vrátil okresnému súdu, aby znova konal a rozhodol, a to z dôvodu, že okresný súd sťažovateľa pred rozhodnutím nevypočul.

2.5. Po vrátení veci okresný súd uznesením č. k. 2 T 125/2019 z 25. mája 2021 podľa § 82 ods. 2 a 4 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o ukončenie primeraných obmedzení a zrušenie kontroly technickými prostriedkami pri nahradení väzby zamietol. Okresný súd zároveň podľa § 82 ods. 2 a 4 Trestného poriadku zrušil sťažovateľovi zákaz vzdáľovať sa z miesta pobytu a prekročiť hranice okresu Senica, pričom obmedzenie spočívajúce v zákaze vycestovať do zahraničia ponechal v platnosti.

2.6. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd uznesením č. k. 3 Tos 86/2021 z 26. augusta 2021 rozhodol tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sťažnosťou napadnuté uznesenie okresného súdu v celom rozsahu zrušil a zároveň podľa § 82 ods. 2 a 4 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o ukončenie primeraných obmedzení a zrušenie kontroly technickými prostriedkami pri nahradení väzby zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že u neho nie je daný dôvod tzv. útekovvej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, a zároveň namieta, že nie je odôvodnené ani ďalšie trvanie primeraných obmedzení a kontrola technickými prostriedkami, ktoré mu boli nariadené pri nahradení jeho väzby. Sťažovateľ v tejto súvislosti argumentuje, že neexistencia dôvodu väzby znamená zároveň aj neexistenciu dôvodov na ďalšie trvanie primeraných obmedzení a kontroly technickými prostriedkami, keďže nahradenie väzby je priamo naviazané na existenciu dôvodu väzby.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými postupmi okresného súdu a krajského súdu, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namiatané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými postupmi okresného súdu a krajského súdu. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu ním označených práv malo dôjsť tým, že konajúce súdy arbitrárne nevyhoveli jeho žiadosti o ukončenie primeraných obmedzení a zrušenie kontroly technickými prostriedkami pri nahradení väzby .

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namiatanému porušeniu označených práv napadnutým postupom okresného súdu:

9. Vo vzťahu k sťažovateľom napadnutému postupu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

10. Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu disponoval sťažovateľ opravným prostriedkom – sťažnosťou. O sťažnosti bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd ako súd nadriadený.

Sťažovateľ podal proti napadnutému postupu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 3 Tos 86/2021 z 26. augusta 2021. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému postupu okresného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

11. Existencia opravného konania pred krajským súdom nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom postupe okresného súdu, keďže sťažnosť v danom prípade predstavovala účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu, ktorý sťažovateľ aj využil (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

12. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým postupom okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu:

13. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

14. Pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu, ústavný súd poukazuje na rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a tiež na judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07), podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru. Vychádzajúc z uvedeného, sa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru na väzobné konanie nevzťahujú, pričom jednotlivé procesné záruky vyplývajúce z označených článkov sú inkorporované priamo do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na režim rozhodovania o väzbe.

15. Ústavný súd preto konštatuje nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom krajského súdu a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu ich neaplikovateľnosti v predmetnej veci. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Nad rámec uvedeného ústavný súd len pre úplnosť uvádza, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou vôbec nenamietal porušenie práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy napadnutým postupom krajského súdu, resp. vo vzťahu k čl. 5 dohovoru sťažovateľ namietal jeho nesprávne ustanovenie (pozri časť III.3 odôvodnenia tohto uznesenia).

III.3. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu:

17. Ústavný súd sa osobitne vysporiadal aj so sťažovateľom formulovanou námietkou porušenia čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu v kontexte argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti. Článok 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby pozbavenie osobnej slobody bolo zákonné a v súlade s konaním ustanoveným zákonom, pričom dohovor tu priamo odkazuje na vnútroštátne právo a upravuje povinnosť dodržiavať hmotné aj procesné právne normy a taktiež povinnosť, aby každé pozbavenie osobnej slobody zároveň bolo v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (k tomu pozri okrem judikatúry ESĽP uvedenej v bode 27 aj *Bozano v. Francúzsko*, č. 9990/82, rozsudok ESĽP z 18. 12. 1986, bod 54; *Benham v. Veľká Británia*, č. 19380/92, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 10. 6. 1996, bod 40; z novšej judikatúry *Stanev v. Bulharsko*, č. 36760/06, rozsudok Veľkej komory ESĽP zo 17. 1. 2012, bod 143; *L. M. v. Slovinsko*, č. 32863/05, rozsudok ESĽP z 12. 6. 2014, bod 121).

18. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru bez toho, aby špecifikoval konkrétne porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1. Z obsahu odôvodnenia ústavnej sťažnosti však vyplýva, že namieta porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

19. Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa o porušení jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru konštatuje, že ústavnou sťažnosťou bol napadnutý postup krajského súdu v konaní, v ktorom krajský súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu o žiadosti sťažovateľa o ukončenie primeraných obmedzení uložených sťažovateľovi a zrušenie kontroly technickými prostriedkami pri nahradení väzby. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa však *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby (o uvalení väzby). Sťažovateľova námietka o porušení práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru je preto neopodstatnená (obdobne napr. I. ÚS 352/06, III. ÚS 34/07, III. ÚS 67/08, II. ÚS 105/2019).

20. Pretože neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi napadnutým postupom krajského súdu a namietaným porušením čl. 5 ods. 1 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu